

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Код та назва спеціальності	G5 Електроніка, електронні комунікації, приладобудування та радіотехніка
Галузь знань	G Інженерія, виробництво та будівництво
Тип та назва освітньої програми Статус навчальної дисципліни Курс, семестр викладання Трудомісткість навчальної дисципліни	Освітньо-професійна програма «Електроніка» Обов'язкова компонента (ОК-7) 1 курс, 2 семестр 4 кредити ЄКТС (120 академічних годин), з них: денна (очна) форма навчання: лекції – 30 годин, практичні заняття – 14 години, самостійна робота – 76 годин; заочна форма навчання: лекції – 16 годин, практичні заняття – 8 години, самостійна робота – 96 годин
Мова викладання	Українська
Кафедра	Електроніки, транспортних технологій та логістики
Факультет	Електроніки, автоматизації та метрології

Розробники / викладачі

БУГЕДА Любов Костянтинівна
Старший викладач кафедри електроніки, транспортних технологій та логістики
E-mail l.k_buheda@suitz.edu.ua
Тел.: +380977333273
Консультації: щосереди з 14:00 до 15:30 год., ауд. 325
(головний корпус) або за домовленістю

Мета дисципліни	Набуття здобувачами освіти компетентностей, необхідних практичних навичок за спеціальністю з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки у сфері охорони праці; формування відповідальності за особисту та колективну
------------------------	---

	безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях; знань, умінь, здатностей про характер проявів та впливу на людей, живі організми і об'єкти господарювання природних, техногенних й соціально-політичних небезпек.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК9. Здатність працювати в команді. ЗК10. Навички здійснення безпечної діяльності. ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. СК4. Здатність враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні та комерційні міркування, що впливають на ефективність та результати інженерної діяльності в галузі електроніки. СК11. Здатність контролювати і діагностувати стан обладнання автомобілів, застосовувати сучасні електронні компоненти та технічні засоби, виконувати профілактику, ремонт та технічне обслуговування електронних пристроїв та систем автомобілів, монтувати, налагоджувати та ремонтувати аналогові, цифрові та оптичні модулі, розробляти та виготовляти друковані плати, розробляти програмне забезпечення для мікроконтролерів.
Програмні результати навчання	ПРН-13 (P13) Вміти засвоювати нові знання, прогресивні технології та інновації, знаходити нові нешаблонні рішення і засоби їх здійснення; відповідати вимогам гнучкості в подоланні перешкод та досягненні мети, раціонального використання та нормування часу, дисциплінованості, відповідальності за свої рішення та діяльність. ПРН-15 (P15) Виявляти навички самостійної та колективної роботи, лідерські якості, організувати роботу за умов обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Загальні положення. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек.	Модель життєдіяльності людини. Головні визначення – безпека, загроза, небезпека, надзвичайна ситуація, ризик. Безпека людини, суспільства, національна безпека. Аксиоми безпеки життєдіяльності. Таксономія, ідентифікація та квантифікація небезпек. Класифікація НС за причинами походження, територіального поширення і обсягів заподіяних або очікуваних збитків.
--	---

Тема 2. Джерела небезпеки життєдіяльності людини. Природні, техногенні, соціальні, політичні та комбіновані небезпеки	<p>Небезпеки природного, техногенного походження та їх вражаючі фактори. Основні поняття та моделі поведінки при аваріях, стихійних лихах та небезпечних ситуаціях природного та техногенного походження. Техногенні катастрофи в Україні Соціально-психологічні, соціально-політичні небезпеки. Небезпеки в інформаційній сфері (інформаційна війна, прийоми маніпуляції, конфліктологія). Вивчаються питання побудови моделі поведінки в ситуаціях соціально-психологічних, криміногенних небезпек та правове забезпечення захисту людини в цих ситуаціях.</p>
Тема 3. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій	<p>Основні групи надзвичайних ситуацій; причини виникнення надзвичайних ситуацій, їх вплив на довкілля та безпеку життєдіяльності людини; негативний вплив надзвичайних ситуацій на довкілля та життєдіяльність людини. Надзвичайні ситуації воєнного характеру. Надзвичайні ситуації мирного часу та їх вплив на життєдіяльність населення.</p>
Тема 4. Протипожежна профілактика та протипожежний захист.	<p>Загальні відомості про горіння. Показники пожежо-вибухонебезпечності речовин і матеріалів. Пожежна безпека об'єкта. Загальні характеристики законодавчої і нормативно-правової бази України про пожежну безпеку. Класифікація приміщень за вибухонебезпечною і пожежною безпекою. Загальні характеристики законодавчої та нормативно правової бази України про пожежну безпеку. Способи і засоби гасіння пожежі. Пожежна сигналізація. Дії персоналу при виникненні пожежі.</p>
Тема 5. Загальні питання охорони праці. правові та організаційні основи охорони праці	<p>Сучасний стан охорони праці в Україні та за кордоном. Суб'єкти і об'єкти охорони праці. Основні терміни та визначення в галузі охорони праці. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників. Конституційні засади охорони праці в Україні. Законодавство України про охорону праці. Закон України «Про охорону праці». Основні принципи державної політики України у галузі охорони праці. Гарантії прав працівників на охорону праці, пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів. Обов'язки працівників щодо додержання вимог нормативно-правових актів з охорони праці. Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці. Нормативно-правові акти з охорони праці. Стандарти в галузі охорони праці</p>
Тема 6. Навчання з питань охорони праці.	<p>Принципи організації та види навчання з питань охорони праці. Вивчення основ охорони праці у закладах освіти і під час професійного навчання. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників під час прийняття на роботу і в процесі роботи. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки. Види інструктажів. Порядок проведення інструктажів для працівників. Інструктажі з питань охорони праці</p>
Тема 7. Розслідування та облік нещасних	<p>Виробничі травми, професійні захворювання, нещасні випадки виробничого характеру. Інциденти та невідповідності. Мета та завдання профілактики нещасних випадків професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Основні</p>

випадків, професійних захворювань та аварій.	причини виробничих травм та професійних захворювань. Порядок розслідування нещасних випадків. Повідомлення про нещасні випадки, їх розслідування та облік. Порядок розслідування хронічних професійних захворювань та отруєнь. Розслідування та облік аварій.
Тема 8. Основи фізіології та гігієни праці.	Основи фізіології праці. Роль центральної нервової системи в трудовій діяльності людини. Втома. Гігієна праці, її значення. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці. Загальні підходи до оцінки умов праці та забезпечення належних, безпечних і здорових умов праці. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих факторів.
Тема 9. Створення комфортних умов праці.	Мікроклімат робочої зони. Заходи та засоби нормалізації параметрів мікроклімату. Склад повітря робочої зони: джерела забруднення повітряного середовища шкідливими речовинами (газами, парою, пилом, димом, мікроорганізмами). Контроль за станом повітряного середовища на виробництві. Заходи та засоби попередження забруднення повітря робочої зони. Освітлення виробничих приміщень. Основні вимоги до виробничого освітлення. Виробничий шум, вібрація та захист від них. Вплив шуму на організм людини.
Тема 10. Електробезпека.	Дія електричного струму на організм людини. Електричні травми. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом. Умови ураження людини електричним струмом. Ураження електричним струмом при дотику або наближенні до струмоведучих частин і при дотику до неструмоведучих металевих елементів електроустановок, які опинились під напругою.

Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

Інтерактивні	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Наочно-демонстраційні дидактичні комплекси до тем, що вивчаються в межах дисципліни (схеми, таблиці, графіки, діаграми; відеоролики тощо). ▪ Відповіді на запитання і опитування думок здобувачів освіти (дискусії, бесіда, пояснення)
Практичні	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Вправи. Різні практичні завдання, які застосовуються на будь-якому етапі навчального процесу і допомагають активізувати інтелектуальні, комунікативні та пошукові здібності здобувачів освіти. Вони включають відповіді на запитання, розв'язання задач, аналіз різних ситуацій при різних видах небезпек.
Методи дистанційного навчання	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Відеоконференції в форматі лекцій або семінарів. Зв'язок здобувачів освіти з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Moodle, Google Meet та ін. ▪ Онлайн дискусії; ▪ Індивідуальне і групове консультування (викладач дає додаткові роз'яснення щодо виконання завдань через чати та e-mail-надсилання).

Стратегія оцінювання результатів навчання

Змістовий контент результатів навчання з дисципліни	<p>Результати навчання з даної дисципліни, які здобувач може продемонструвати та які можна ідентифікувати, оцінити і виміряти, розглядаються у вимірах 6 рівня Національної рамки кваліфікацій, що відповідає першому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Знання – сучасні проблеми і головні завдання безпеки життєдіяльності, законодавчі та нормативні документи з безпеки життєдіяльності, заходи і засоби надання домедичної допомоги собі та постраждалим від нещасного випадку та аварії на виробництві, сучасні проблеми і головні завдання охорони праці, законодавчі та нормативні документи з охорони праці, обов'язки і відповідальність роботодавців підприємств (організацій) за додержанням вимог законодавчих і нормативно-правових актів з охорони праці для забезпечення здорових і безпечних умов праці; ▪ Уміння/навички – орієнтуватися в основних методах оцінки ризику виникнення надзвичайних ситуацій і системах забезпечення техногенної безпеки, надавати домедичну допомогу собі та постраждалим від нещасного випадку та аварії на виробництві організувати вирішення питань охорони праці на виробництві (в організації); ▪ Відповідальність і автономія – формування у здобувачів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях; знань, умінь, здатностей про характер проявів та впливу на людей, живі організми і об'єкти господарювання природних, техногенних й соціально-політичних небезпек
Критерії оцінювання	<p>Академічні успіхи здобувачів освіти в межах даної дисципліни оцінюються за бально-рейтинговою шкалою (максимальна кількість – 100 балів), що прийнята в ДУІТЗ, з обов'язковим переведенням кількості балів в оцінки за національною шкалою та за шкалою ECTS.</p> <p>Відмінно (A) – від 90 до 100 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі або не менше 90% завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни.</p> <p>Дуже добре (B) – від 82 до 89 балів – здобувач досить повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань допускаються при цьому окремі несуттєві неточності. Правильно вирішив 80-89% письмових завдань.</p> <p>Добре (C) – від 74 до 81 балів – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив 74-81% письмових завдань.</p> <p>Задовільно (D) – від 64 до 73 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але з не зовсім глибоким та всебічним аналізом, обґрунтуванням та аргументацією, з</p>

	<p>недостатнім використанням необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі неточності та помилки. Правильно вирішив 64-73% письмових завдань.</p> <p>Задовільно (E) – від 60 до 63 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив 60-63% письмових завдань.</p> <p>Незадовільно з можливістю повторного складання (FX) – від 35 до 59 балів – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, стисло без аргументації та обґрунтування викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив 35-59% письмових завдань.</p> <p>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни (F) – від 0 до 34 балів – Здобувач частково володіє навчальним матеріалом, не у змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив 1-34% письмових завдань.</p>
<p>Форма та методи контролю начальних досягнень</p>	<p>В межах даної дисципліни передбачено два види контролю: поточний та семестровий/академічний.</p> <p>Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів до виконання конкретної роботи з теми, що вивчається. При поточному контролі оцінюється: активність роботи здобувача на практичних заняттях, результати виконання ним індивідуальних завдань, контрольних робіт, якість підготовлених завдань, що виконувались під час самостійної роботи. У концепції викладу навчальної дисципліни застосовуються такі форми проведення поточного контролю: опитування, виконання контрольних вправ.</p> <p>Семестровий (академічний) контроль передбачає проведення екзамену, під час якого здобувачу виставляється остаточна оцінка за навчальну дисципліну, яка виводиться із суми балів за результатами поточного контролю та складання екзаменаційного білету.</p>
<p>Політика навчальної дисципліни</p>	
<p>Відвідування</p>	<p>Здобувачі вищої освіти самостійно планують відвідування лекційних занять, що проводяться в межах дисципліни. Присутність на практичних заняттях та контрольних заходах (екзамен) є обов'язковою. Важливим є своєчасне виконання індивідуальних завдань в межах самостійної роботи, передбачених програмою дисципліни.</p>
<p>Дотримання принципів академічної доброчесності</p>	<p>Підготовка усіх завдань, письмових робіт і т. ін., що виконуються в межах дисципліни, здійснюється здобувачем вищої освіти самостійно, на засадах академічної доброчесності. Викладач має право для перевірки робіт застосовувати різні програмні засоби.</p>
<p>Умови зарахування пропущених занять</p>	<p>Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до початку екзаменаційної сесії. Процедура узгоджується з викладачем, згідно його розкладу консультацій.</p>
<p>Інші умови</p>	<p>Навчально-методичні матеріали дисципліни розміщені на платформі Moodle</p>

Рекомендовані джерела інформації

Базові підручники та навчальні посібники	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Дегтярєва Л.М. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи студентів з дисципліни «Безпека життєдіяльності». – Одеса: ОНАЗ ім. О.С.Попова, 2017. – 74 с. ▪ Атаманчук П. С., Мендерецький В. В., Панчук О. П. Чорна О. Г. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 276 с. ▪ Поторак О.М. Безпека життєдіяльності (забезпечення соціальної, техногенної та природної безпеки: [навч. посібн.; електронна версія]: , 2022. – 314с. ▪ Поторак О.М. Основи охорони праці та безпека життєдіяльності Конспект лекцій. Частина I, 248 с.та II, 179 с. для підготовки бакалаврів
Методичні рекомендації та розробки викладачів дисципліни	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Орешков В. І., Гинда В. В., Бугеда Л. К. Безпека життєдіяльності. Ч.1 : конспект лекцій. Одеса: ДУІТЗ, 2024. 72 с ▪ Орешков В. І., Гинда В. В., Бугеда Л. К. Охорона праці. Ч.2 : конспект лекцій. Одеса: ДУІТЗ, 2025. 110 с
Інформаційні ресурси	<p>Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України http://www.mns.gov.ua Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. https://mon.gov.ua Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій https://dsns.gov.ua Офіційний портал Верховної Ради України https://www.rada.gov.ua/</p>

Рік введення силабусу – 2025 р.	Затверджено рішенням кафедри електроніки, транспортних технологій та логістики (Протокол від 17 квітня 2025 р. № 11)		
	Завідувач кафедри		Таїсія ПОХЛЕБІНА
	Гарант освітньої програми		Валентина СОЛОДКА
	Викладач:		Любов БУГЕДА